

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Karina Matikainen

PARTIKLI *DAVAI* VARIEERUMINE JA KASUTUS EESTI NOORTE
TŠÄTIVESTLUSTES

Bakalaureusetöö

Juhendaja PhD Andra Annuka-Loik

TARTU 2025

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö ise kirjutanud ning toonud korrekselt välja teiste autorite panuse. Töö on kirjutatud, lähtudes Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputöö nõuetest, ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Karina Matikainen

Lühikokkuvõte

Bakalaureusetöö keskendub partiklile *davai* Eesti noorte tsätivestlustes. Vaatluse all on partikli *davai* esinemisvormid ja sagedus, paiknemine saadetises ja naabruspaaris. Analüüsi materjal pärineb projekti „Teismeliste keel Eestis“ raames kogutud kirjalikust materjalist. Tegemist on kvalitatiivse diskursusanalüüsiga. Kvantitatiivset lähenemist kasutakse arvuliste andmete analüüsiks.

Analüüsitav partikkel on mitmekülgne. *Davai* on nii laensõna kui partikkel, mis ei pruugi aja jooksul säilitada enda algset kuju. Seda nii funktsiooni kui ka esinemisvormi poolest. Siinne bakalaureusetöö annab ülevaate sellest, kuidas esineb partikkel *davai* noorte tsätivestlustes. See omakorda annab ainekliku edasiseks longituuduuringuks partikli kasutamisest.

Analüüsi käigus leiti partiklit *davai* 26 vestlusest. Kokku kasutas partiklit *davai* 22 kõnelejat 59 korral, seejuures võis partikli kirjaviis erineda. Levinuim partikli esinemisvorm oli algvormipõhine *davai*, mis esines 19 korda. Sageduse poolest oli teisel kohal sõnaraide teel moodustatud vorm *dav*, esinedes 8 korral. Partikkel *davai* esines peamiselt neutraalse suhtluspartiklina, kuid märgata oli ka aktiivse partikli jooni. Funktsioonist lähtudes paiknes partikkel peamiselt naabruspaaris teisel positsioonil, olles kiireks vastukajaks vestluspartneri algatatud teemale. Tavaliselt oli see vastus küsimusele või nõustumise markeering. Harvem esines see algataja rollis või järellaiendusena. Algatajana viitas partikkel vestluse lõpetamisele või tegevusele õhutamisele. Järellaineduse rollis ehk kolmandal positsioonil oli partikkel neutraalne reaktsioon saadud vastusele. Kõige sagedamini esines partikkel *davai* saadetises üksi (44% juhtudest), ca. 34% neist paiknes saadetises koos teise partikliga.

Võtmesõnad: partikkel, diskursusanalüüs, noortekeel, netikeel

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline taust.....	7
1.1. Noortekeel.....	7
1.2. Netikeel ja selle erijooned.....	8
1.2.1. Saadetis	11
1.2.2. Naabruspaar	11
1.3. Partiklite liigendusest eesti keeles.....	12
2. Materjal ja meetod	16
2.2. Meetod	16
3. Tulemused.....	18
3.1. <i>Davai</i> esinemisvariandid ja sagedus	18
3.2. <i>Davai</i> funktsioonid tähtsustlustes	22
3.2.1. Analüüsimata jäänud andmed	22
3.2.2. Nõustuv vastus küsimusele	23
3.2.3. Vastus ettepanekule.....	23
3.2.4. Informeerituse muutumine.....	24
3.2.5. Lõpetamine.....	25
3.2.6. Tegevusele õhutamise.....	26
3.3. Partikkel <i>davai</i> saadetises	26
3.4. Partikkel <i>davai</i> naabruspaaris	29
3.5. Tulemuste vahekokkuvõte	29
4. Kokkuvõte.....	31
Kirjandus.....	33
Summary: Variation and usage use of the particle <i>davai</i> in Estonian youth chat conversations	39

Sissejuhatus

Tuginedes Eesti Keele Instituudi (edaspidi EKI) ühendussõnastikule, on *davai* (alternatiivne vorm *tavai*) kõnekeelne tegevusele õhutav ja nõustumist väljendav hüüdsõna, mis esineb lausetes verbidele *teeme* või *lähme* sarnase tähendusega (Sõnaveeb). *Davai* tuli eesti keelde läbi vene keele verbist *andma* 'davamь' (Sõnaveeb), kus 'davai' partikli primaarne tähendus õhutab ühistegevusele. Lisatähendusteks tuuakse välja ka näiteks partikli esinemist vestluse lõpetavas rollis, käsuna või rõhutamiseks. (Shaposhnikov 2016: 59) Partikkel leidub laensõnana ka teistes keeltes. Näiteks leedu keeles võib selle abil tähistada tegevuse algust: *Supykęs davái mušt jis tą vaiką* (LKZ) 'vihastades hakkas ta seda last peksma'. Sealjuures on *hakkas* rõhutatud tähendusega. Esile toodud tähendus ei pruugi olla ainus ning teema vajab edaspidist uurimist.

Keelede laenatud sõnad ei pruugi säilitada enda esialgset kuju. Need muganduvad vastavalt keele süsteemile, st adapteeruvad muutudes näiteks semantiliselt, foneetiliselt või ortograafiliselt. Vähem formaliseeritud diskursiivse konteksti ja sõna laia levimise korral toimub muganemine kiiremini. (Pedaja 2006: 28–29) Partikli *davai* puhul on tegemist kinnistunud üldises kõnekeeles sõnaga. Seda leidub nii vanema põlvkondade sõnavaras kui ka noorte keelekasutuses. (Praakli 2022: 1021)

Võib oletada, et *davai* on arenenud semantiliselt ja ortograafiliselt edasi, esinedes erinevates suhtlusolukordades ja vormides. On selge, et kõnelejate keelekasutusest sõltuvalt võivad partiklid liikuda ühest suhtlussituatsioonist teise, lisades endale ka uusi tähendusi (Keevallik 2005: 543). Varasemalt on partiklit *davai* käsitletud näiteks bakalaureusetöös, mis keskendub lühenditele noorte netikeeles (Anton 2022). Sealses töös vaatles autor vaid partikli esinemisvorme. Eraldi ammendavat analüüsi pole senini tehtud.

Keelearengus ja muutustes mängivad suurt rolli innovatiivsed noored¹, läbi kelle tulevad keelde uuendused (Lindström 2019). Võrreldes teiste põlvkondadega, on noored keelemuutuste eestvedajad (Labov 2010: 9). Nad on lisaks aktiivsed Interneti ja allkeele (nn netikeele) kasutajad, mis omakorda tugevdab nende eestvedajate rolli.

---

¹ Selle bakalaureusetöö kontekstis viitab termin "noor" 10–17-aastastele isikutele.

Eeltoodut arvestades uurib bakalaureusetöö partikli *davai* esinemist noorte tsätivestlustes. Töö eesmärk on tuvastada partikli esinemismustreid, andes ülevaade noorte partikli kasutamisest tsätivestlustes. Selleks on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

- 1) millisel kujul esineb partikkel *davai* noorte netivestluses;
- 2) kui tihti esineb partikkel *davai* noorte netivestluses;
- 3) milline on partikli funktsioon;
- 4) millisel positsioonil esineb partikkel saadetises;
- 5) millisel positsioonil esineb partikkel naabruspaaris;
- 6) milliste lauseliikmetega esineb partikkel kõige sagedamini?

Käesoleva bakalaureusetöö materjal pärineb eesti teismeliste kõne- ja kirjakeele andmeid esindavast korpusest Teismeliste keel Eestis. Töös kasutatakse kirjalikke keeleandmeid, mis pärinevad noortelt vanuses 10–17 Eesti eri piirkondadest ning on kogutud aastatel 2019–2023. (TeKE) Kokku on analüüsitud 110 vestlust.

Uurimisküsimustele vastamiseks kasutatakse töös nii kvalitatiivset kui ka kvantitatiivset uurimismeetodit. Partikli *davai* ümber mängib võtmerolli kontekst, millega tuleb analüüsi käigus arvestada. Seega lähtutakse peamiselt kvalitatiivse diskursuseanalüüsi põhimõtetest. Töö kvantitatiivne osa hõlmab endast arvandmete võrdlemist. Sellega antakse ülevaade partikli *davai* esinemissagedusest ja -variantidest.

Bakalaureusetöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis avatakse teoreetilist tausta. Vaadatakse lähemalt noortekeele olemust. Seejärel võetakse vaatluse alla netikeel, selle erijooned ja netikeelega seotud terminid, mida siinses töös kasutatakse. Viimases teoreetilises peatükis antakse ülevaade partikli liigendusest eesti keeles ning lühidalt nende uurimisest Eesti keeleteaduses. Teine peatükk hõlmab teavet materjalist ja meetodist. Seletatakse lähemalt uuritava aineistiku päritolu ning meetodit selle uurimiseks. Kolmas peatükk koosneb tulemustest, kus antakse ülevaade partikli *davai* esinemissagedusest ja variantidest, esinemist naabruspaaris ja saadetises ning funktsioonidest.

1. Teoreetiline taust

1.1. Noortekeel

Soome lingvist Sirpa Leppänen (2007) toob välja, et noorte keelt ei saa käsitleda eraldiseisvana keeleregistrina. Selles tõlgenduses on „noortekeel“ pigem kogum semiootilistest ja kommunikatiivsetest ressurssidest, mis aitavad konstrueerida noorte² identiteeti ja eristada neid sotsiaalselt teistest põlvkondadest. (Leppänen 2007: 151) Sellele viitab ka asjaolu, et veel mõni kümnend tagasi noorte seas levinud väljendid on tänapäeva vaates arhaismid. Siiski igas noortekeeles võib leida ühendavaid jooni: keeleline possessiivsus, mis viitab sellele, et noored on vabad keelt omaks võtma ja seda konstrueerima; mänguline ja loov keelekasutus; brikolaaž³ (Leppänen 2007: 151). Olulist rolli mängib noorte keeles ka identiteedi küsimus. Teadlikult valitud kõnepruuk paigutab noored konkreetseesse rühma. (Praakli 2022: 1025). Siinses töös käsitlen noortekeelt lähtudes tänapäeva Eesti teismeliste keelest.

Esmakordselt hakati Eestis noortekeelt uurima aastasada tagasi, kui ilmusid keeleteadlase Andrus Saareste artiklid noorte rollist keelemuutustest. Üsna kiiresti levis uus uurimissuund ümber Eesti. 1970ndatel, meediastumise ja sotsiaalsete muutustest tingitud erinevate suhtlusviiside esilekerkimise taustal, hakkas uurimistööde korrapärasem etapp. Tolleaegne uurimissuund oli üsna sõnavarakeskne ning fookuses peamiselt tallinlaste keelekasutus. Aja jooksul teemad aina kitsenesid ning valmisid mitmekesisemad uuringuid. Vaatluse alla võeti näiteks noorte keele vandesõnu, lühendeid, kohanimesid, sõnamoodustust ja ka inglise keele mõju. Lisaks tõi digiajastu fookusesse tehnoloogiliselt vahendatud suhtluse, (Praakli 2022: 1015–1017) nn netikeele uurimise, kus noored mängivad olulist rolli.

Tagliamonte (2016) toob esile, et noortekeeles on igapäevaste sõnade asendamine mitteametlikega olulisel positsioonil. Seda kasutatakse teadlikult, rõhutades enda identiteedi (Tagliamonte 2016: 2). Identiteedi küsimuses mängib suurt rolli ka digikeskkondade kasutamine, mis teeb noortest aktiivset kasutajate gruppi (Hällgren & Björk 2022: 49). Selline asjaolu aga mõjutab nende keelekasutust. Noortekeeles võib leida nn netikeele omaseid jooni: tüpograafilisi võtmeid, lühendeid või (situatiivset) sõnavara (sh ingliskeelset). Oluline on tuua esile, et inglise keele mõju noorte keelekasutusele on tänapäeva üks keskseteks teemadest, nii

---

² Noored kui paindlik ja muutuv sotsiaalne kategooria (Leppänen 2007: 151).

³ Brikolaaž (kombineerimise teel moodustatud loomemeetod) (Sõnaveeb)

Eestis kui ka muudes riikides LOTE⁴ riigikeel(t)ega. Arvatakse, et ingliskeelne sõnavara on domineeriv. 2022. aastal ilmunud artiklis (Vihman jt 2022) tuuakse välja, et ingliskeelse sõnavara osakaal noorte seas on vaid 3% ligi 300 000 sõnade koguarvust. Sealjuures täätvestlustes on ingliskeelsete sõnade kasutamine on intensiivsem, moodustades umbes 7% u 60 000 sõnade koguarvust. (Vihman jt 2020)

Noortekeel mängib suurt rolli identiteedi küsimuses. Moodustades kogumiku eristavatest noori teistest põlvkondadest keelelistest joontest, on see loov ja muutuv ajaga dünaamiline allkeel, mis võimaldab võtta uurimise alla selle mitmekesisuse.

1.2. Netikeel ja selle erijooned

Suhtluse üleminekuga digikeskkonda tekkis vajadus nimetada veebisuhtluses kasutatavat keelt. Ilmusid terminid nagu 'interaktiivne kirjalik diskursus' (*interactive written discourse*), 'e-kirja stiil' (*e-mail style*) või 'elektrooniline keel' (*electronic language*) (Baron, 2008: 11). Interneti kiire levimisega hakkas arenema seal kasutatav keel. Ilmusid ka terminid: *netlish*, *electronic discourse*, *computer-mediated communication* jt (Crystal 2001: 17). Oma tähenduse poolest olid nad üsna kitsad ning kaotasid järk-järgult relevantsust. Termin nagu *netlish*, tuletatud sõnast English (inglise), ei arvestanud mitmekeelsust. *Electronic discourse* (elektrooniline diskursus) hõlmas dialoogide ja interaktsioonide elemente. (Crystal 2001: 17) *CMC* ehk *computer-mediated communication* rõhutas arvuti rolli, mis mobiiltelefonide tulekuga jäi samuti kitsamaks terminiks (Baron 2008: 12). Tehnoloogia ulatuslikumaks muutumisel tunti vajadust üldise termini järele. 2001. aastal Briti lingvist David Crystal tuli välja mõistega *netspeak*, mis oli eelnevatest terminitest sisutihedam ja ammendavam (Crystal 2001: 17).

Vastavalt EKI ühendussõnatikule on netikeel (ka veebikeel, internetikeel) „*suhtlusvõrgustikes ja mujal internetis kasutatav, hrl lühendeid ja kõnekeelseid väljendeid sisaldav keel*“ (Sõnaveeb). Cambridge'i sõnastik defineerib netikeelt (*netspeak*) kui lühendeid, sõnu jms, mida kasutatakse suheldes Internetis (Cambridge Dictionary). Esialgelt veebikeskkonnas kasutatavat keelt peeti omaette allkeeleks, kuid uue sajandi jooksul on selles avastatud mitmeid eraldiseisvaid allkeeli. (Hennoste 2010) On selge, et Interneti keel on varieeruv ning ühtset keelt kui sellist pole (Muischnek jt 2011: 125) Anni Oja (2010) rõhutab, et Internet keelt ei muuda, vaid see on ainult kanal suhtlemiseks, kus keel ja selle kasutus sõltub erinevatest

---

⁴ Language Other Than English (Lanvers 2024)

teguritest. Keelekasutust võib mõjutada olukord, tehnilised võimalused, žanr, eesmärk jpm (Oja 2010: 18).

2010. aasta seisuga sai jagada internetisuhtlust viieks tüübiks: üldmeedia (taskuhäälingud, interaktiivne ajakirjandus jt); personaalmeedia (veebipäevikud, avalikud foto- ja videokogud jt); otsesuhtlus (inimeste vahel toimuv sünkroonne suhtlus, mängumaailmad jt); grupisuhtlus (asünkroonne suhtlus, foorumid, ettevõttesisene kommunikatsioon jt); veebipõhised suhtlusvõrgustikud (nt Facebook). (Oja 2010: 12) Tasub mainida, et on tänapäeval internetimaailm edasi arenenud, mis tähendab, et sotsiaalmeediakanalid on palju funktsionaalsemad, klassifitseerudes mitmesse tüüpi. Näiteks suhtlusvõrgustik Instagram klassifitseerub nii personaalmeedia kui ka otsesuhtluse tüübi alla, võimaldades avalikustada foto- ja videomaterjale ning saata privaatseid sõnumeid. Sellise tähelepaneku teeb enda bakalaureusetöös ka Martin Vainikko (2022), kes väidab, et piirid internetivestluse rühmade vahel on üsna läbipaistvad (Vainikko 2022: 7).

Tuuaakse välja, et netikeele erijooni esineb nii sõnavara, ortograafia kui grammatika tasemel (Hennoste, Pajusalu 2013: 88). Üks netikeele erijoon seisneb sõnade lühendamises (Hennoste, Pajusalu: 82). 20. sajandi lõpus läbiviidud uuringud e-diskursuse valdkonnas näitasid, et Internetis kasutatava keele üks iseloomustusi on ökonoomsuse tehnikad nagu ortograafiline redutseerimine, lühendite kasutamine, ellips jpm (AbuSa'aleek 2015: 137). Selline tendents võib olla seotud eeskätt enda mõtete kirjapanemisega võimalikult kiirel moel, kuid põhjust saab otsida ka tehnilises (nt tähemärkide) piirangus (Hennoste, Pajusalu 2013: 83). Toetudes Shortise (2001) lühendamise tüpoloogiale, toob Thurlow (2003) välja järgmise lühendamise liigenduse:

1. lühendamine, mille puhul kaob sõna lõpp- või keskosa (*def/definitely* 'kahtlemata'; *wken/weekend* 'nädalavahetus');
2. akronüümid ja initsiaalid (*LOL* ehk *laugh out loud*);
3. homofoonid (*2morrow/tomorrow* 'homme');
4. suulist keelt imiteeriv lühendamine (*fone/phone* 'telefon'; *gimme/ give me* 'anna mulle').
(Thurlow 2003: 20)

Lühendamine võib netikeeles olla ka maksimaalne. Sellisel juhul toimub täielik vokaalide ärajätmine, samal ajal kui tähendus jääb täiesti äratuntavaks (*njh* 'nojah', *vbndst* 'vabandust'). (Hennoste, Pajusalu 2013: 83)

Internetis suheldes pole füüsilise distantseerumise ja fonoloogilise faktorite puudumise tõttu alati selge, millist emotsiooni kogeb kirjutaja. Kontekst ei luba seda alati ära markeerida, eriti kui tegu on näiteks ironiaga, kus osutavaks faktoriks on sageli intonatsioon, rõhk või näoilme. Selle asjaolu lahendamiseks kasutatakse netikeeles emotsioone imiteerivaid emotikone, mis asendavad kirjalikus suhtluses puuduvaid näoilmeid (ka hüüundite ja üneemide asemel) (Muischnek jt 2011: 116; Hennoste, Pajusalu 2013: 82). Mõned tüüpilisemad on positiivset või negatiivset suhtumist väljendavad emotikonid:

positiivne :) või :-);

negatiivne :(või :-((Crystal 2001: 36).

Tänapäeval kasutusel on ka graafilised tähemärgid ehk *emoji*'d, mis on emotikonidest levinumad (Siimut 2023). Emotsioonide väljendamiseks netikeeles kasutatakse ka selliseid tüpograafilisi võtteid nagu tähtede ja kirjavahemärkide kordamine (*aaaaahhhhh, no more!!!!*), karjumiseks või sõna toonitamiseks suurtähte kasutamine (*I SAID NO, mind LIHTSALT häirib*), tühikutega markeerimine valjut ja selget (*why not*) ja sõna rõhutamine tärnidega (*the *real* answer*) (Crystal 2001: 34–35; Hennoste, Pajusalu 2013: 84).

Netikeel on kombinatsioon kirjalikust ja suulisest keelest. Samas toetudes David Crystali terminile *netspeak*, viitab see just suulise keele üleolekule kõneakti tunnuste olemasolu pärast (Flamand 2008: 6). Kirjapildis võib netikeeles suulisele keelele iseloomulikke jooni näha näiteks häälightsuste kasutamises (*väkk*), häälduslikus lühenemises (*kule* pro *kuule*) või sulandumises (*maitea* pro *ma ei tea*, *-nud* asemel *nd*-partitsiip) (Soodla 2010: 58; Hennoste, Pajusalu 2013: 83–84). Tsiteerides David Crystalit toob Flamand (2008) välja, et kirjutades on inimesed kiirusest sõltuvad ning nende lausungites on näha kiireloomulisust (Flamand 2008: 6). Teisisõnu netikeeles leidub spontaansust, mis on eelkõige iseloomulik suulisele keelele. Hennoste (2010) aga väidab, et „tegelikult on meie loomulik tekstitegemise viis just spontaanne [...]. Alles arvuti võimaldab meil ehitada teksti võimalikult loomulikult“ (Hennoste 2010). Loomulikkusega kaasnevat spontaansust võivad iseloomustada üneemid, mis on eeskätt

kasutusel pauside täitmiseks (*ee, mm*), hüüdsõnad ja partiklid (*noh, nagu*). (Ward 1989: 137; Hennoste, Pajusalu 2013: 85).

Netikeele paindlikkus ja ulatuslikkus on digitaliseerumise protsessi ootuspärane tulemus. See on adapteeruv ja üsna mitmekesine, nii leksikaalsel, ortograafilisel või pragmaatilisel tasemel. Kiirsuhtluse⁵ (ingl. *IM* ehk *instant messaging*) laia levimisega võib näha rohkem spontaansust ja ka sellega kaasnevat emotsionaalsust, mis väljendub eeskätt netikeele ortograafias. Olulisel positsioonil on samuti lühendamise, mis soodustab ökonoomsust ja aitab väljendada enda mõtteid võimalikult kiiresti.

1.2.1. Saadetus

Suhtlustegevus koosneb kõnelejatevahelistest kõnevoorudest (Metslang jt 2023: 999), mis omakorda koosneb *TCU*-st (*turn constructional unit*) ehk vooruehitusüksusest. Vooruehitusüksuseks võib olla nii terve fraas või üksik sõna, mille kõneleja edastab ühe korraga teisele osapoolale. (Szczepek Reed 2010: 351) Digitaalse suhtluse vaatenurgast võib seda kirjeldada **saadetusena**. Saadetus koosneb ühest vestluspartnerile edastatavast sõnumist, mis ei pruugi olla terviklik, vaid jagatud mitmetesse saadetusse. „*Lugeja saab kirjutaja poolt saadetud tekstitüki, just sellise sisu ja pikkusega, nagu kirjutaja on tahtnud*“ (Hennoste, Pajusalu 2013: 89-90). Nii võib netikeeles olla üks vastus, mis on üks kõnevoor, olla jagatud mitmesse saadetusse järgmiselt:

- (01) 01 736: Sul muidu on mingeid ideid tekkinud kingiga seoses?
02 537: **Maan vaga ei ole jaa**
03 537: **Aga motlengi et koige kasulikum oleks akki ls raha kinkida**
04 537: **Ja siis midagi vaikest juurde**
05 736: Mhmhm oke

(TeKE)

1.2.2. Naabruspaar

Lausungitüübid nõuavad enda järel teatud tagasisidet. Näiteks küsimus eeldab vastust ja tervitus vastutervitust. Seda nähtust võibki nimetada (minimaalseks) **naabruspaariks** (ingl. *minimal adjacency pairs*). Naabruspaar koosneb järjestikust voorust, mida saab jaotada

---

⁵ Sünkroonne, otsene ja reaalaajas toimuv vestlus (Tagliamonte 2008: 3).

kaheks osaks. Naabruspaari esimesed osad (ingl *FFP* ehk *first pair part*) on algatajad, tüüpiliselt küsimused, pakkumised, teadaanded. Paari teised osad (ingl *SPP* ehk *second pair part*) on vastused algatajatele, näiteks tagasilükkamised või aktsepteerimised. (Schegloff 2007: 13) Minimaalset naabruspaari saab laiendada, moodustades kolmeosalisi voore. Üheks laiendamisviisiks on näiteks järellaienduste (ingl *TP* ehk *third-position*) lisamine partiklite abil. Järellainendused paiknevad paari teise osa järel ning on näiteks koste, millega reageeritakse saadud infole. (Metslang jt 2023: 1009–1010).

1.3. Partiklite liigendusest eesti keeles

Partiklid moodustavad sõnarühma, mis kuulub eelkõige suulisesse kõneste. Põhjuseks on nende spontaanne kasutus ja funktsioonid, mis aitavad ehitada loomulikku kõnet (Hennoste 2000a: 1773; Hennoste 2000b: 50). Kui varem nõudis teksti kirjanemine rohkem ressursse ja läbimõtlemist, siis on netikeele esiletung põhjustanud selle, et spontaanne kõne esineb aina rohkem kirjalikes tekstides. Partiklite kasutus kirjalikes tekstides on sarnane suulise kõnega (Hennoste 2000b: 56). Bakalaureusetöö partiklite funktsionaalne jagamine lähtub Tiit Hennoste (2000a) liigendusest. Siinne töö vaatleb analüüsi alla võetud kirjaliku materjali kui loomulikku, spontaanset keelt, millega ka Hennoste (2000a) analüüs arvestabki ning on ehitatud spontaanse ja loomuliku dialoogi prototüübil.

Partiklitel puudub semantiline tähendus, selle loomine toimub konteksti abil (Hennoste 2000a: 1775). Intersubjektiivse funktsioonidega partiklite rühma nimetatakse **suhtluspartikliteks**. Lähtudes spontaanse suulise kõne vaatenurgast, saab gruppi omakorda liigitada põhilisteks partikliteks, mis on seotud kõne spontaanse ehitusega (Hennoste 2000a: 1777). Suhtluspartiklid esinevad üksi ning võivad moodustada terve vooru. Selle grupi partiklite peamine funktsioon on suhtluse juhtimine ning nad suudavad moodustada terviklike voore (Metslang jt 2023: 1069). Vastavalt Tiit Hennoste (2000a) liigendusele võib suhtluspartikleid omakorda jagada kolme kategooriatesse: **reaktsioonipartiklid** (neutraalsed ja afektiivsed), **aktiivsed partiklid** ja **piirinähtused**.

Reaktsioonipartiklite hulka kuuluvad neutraalsed ehk dialoogipartiklid (ingl *response particles*). Neutraalsed partiklid on koste dialoogipartneri eelnevale voorule (Metslang jt 2023: 1070). Selle grupi partiklid viitavad sellele, et kõneleja:

- väljendab samameelsust (*okei, jaa*);
- on kuuldel (*mh, mm*);
- võtab eelneva sõnumi uudisena vastu (*ahaa, aa*). (Hennoste 2000a: 1779)

Afektiivsed partiklid on tunde väljendused, mis viitavad kasutaja emotsionaalsele reaktsioonile. Nad ei mõjuta vestluspartneri edasist keelelist käitumist ja võivad moodustada iseseisvalt terve fraasi. Vastavalt emotsiooni liigile võib neid jagada kaheks rühmaks:

- positiivsed emotsioonid: nauding (*oo, mm*); kiitus (*voh*); üllatus (*ohoo, ossa*) jpm;
  - negatiivsed emotsioonid: ehmatus (*oi, oih*); vastikus (*öäk, pthüi*); tüdimus (*oeh, ah*) jpm.
- (Hennoste 2000a: 1794)

Dialogipartiklid võivad paikneda kõnevooru alguses, kuid afektiivsed partiklid võivad lisaks asuda ka keskel ja lõpus. Mõlemad partiklid saavad moodustada kõnevooru iseseisvalt, sh afektiivsete partiklite puhul ka terve fraasi. Selle olukorra puhul mängib suurt rolli intonatsioon, pikkus ja kontekst, mis määravad partiklitele tähenduse ja interpretatsiooni vestluspartneri poolt. Näiteks partikkel *oh* võib esineda nii positiivse emotsioonina, väljendades kergendust (*oohh*), kui negatiivse emotsioonina, väljendades ehmatus (*oh*). (Hennoste 2000a: 1779)

Aktiivsed partiklid on oma olemuselt tähelepanupüüdjad, esinedes kas pikema voores alguses, sh koos üttega, või üksinda (Metslang jt 2023: 1073). Aktiivsed partiklid hõlmavad näiteks selliseid funktsioone nagu inimeste kutsumine (*halloo, hei*), pakkumine (*näh, noh*) või ähvardamine (*oot-oot*). Siia rühma kuuluvad lisaks onomatopoeetilised sõnad nagu *kis-kis-kis* või *ptruu*. (Hennoste 2000a: 1795).

Piirijuhtumitesse kuuluvad sõnad, mis on küll partiklitele sarnased, kuid kannavad pragmaatilist tähendust, esinevad kindlas kontekstis ja positsioonis ning moodustavad enamasti paarid (Hennoste 2000a: 1795; Metslang jt 2023: 1073). Lähtudes 2023. aasta liigitusest (Metslang jt) klassifitseeritakse selliseid juhtumeid **suhtlusvormelitenä**, mis omakorda moodustavad kolm põhirühma:

- suhtlusvormelid, mis on seotud viisakusega ning paiknevad voores alguses ja lõpus (*andke andeks, head aega, palun*);

- suhtlusvormelid, mis on afektiivsed ning väljendavad hinnanguid ja irooniat (*õudne, muidugi muidugi, jube ilus*). Siia kuuluvad ja söimu- ja vandesõnad (*värdjas, kurat*).
- üllatust ja kahtlust moodustavat suhtlusvormelid (*ongi nii vä*). (Metslang jt 2023: 1074)

Teise keskse partiklirühma moodustavad **toimetamispartiklid**, kuhu kuuluvad tekstiparandamist abistavad sõnad (Hennoste 2000a: 1806). Toimetamispartiklid jagunevad kahte gruppi, sõltudes kas tegemist on eneseparandamise (*noh, mm*) või suhtluspartneri teksti parandamisega (*ota, vä, ah*) (Hennoste 2000a: 1777; Hennoste 2000b: 52).

Kolmandaks partiklirühmaks on **tekstipartiklid**. Sõltudes põhirollist, jagunevad tekstipartiklid liikuvateks ja kindla kohaga partikliteks (Hennoste 2000a: 1796). Toetudes Auli Hakulisele liigendab Hennoste vabalt liikuvaid partiklite rühma neljaks kategooriaks:

- värvingupartiklid, nagu näiteks *ikka, küll, siis*, andes lausele lisatähenduse. Sellised partiklid paiknevad tavaliselt lause sees või lõpus ning on rõhutud. (Metslang jt 2023: 1068);
- modaalpartiklid, nagu *vist, muidugi, ehk*, mis viitavad kõneleja kindlusele või kõhkelsele;
- partiklid, mis suunavad fookust konkreetseesse lauseosasse. Fookuspartikliteks on näiteks *just, eriti, ainult* (Hennoste 2000a: 1805);
- intensiivsuspartiklid *väga, täiesti, üldse*, mis on aitavad rõhutada väljendatavat astet. (Hennoste 2000a: 1805-1806).

Kindla kohaga partikliteks on piiripartiklid, mille eesmärk on rõhutada kõnevooru seost teiste voorudega. Sellisteks partikliteks on näiteks *et, siis, noh, kuule*, mis paiknevad üldiselt vooru alguses. (Metslang jt 2023: 1090) Piiripartikli rühma võib jagada suurematesse rühmadesse, mis koosnevad küsivatest (*vä, onju, eksju*), lisavatest (*no, aga*), järeldatavatest (*sest, vaata*) ja muudest partiklitest (Hennoste 2000a: 1797).

Eesti keeleteaduses on uuritud mitmeid partikleid, eeskätt suulises keeles. Ammendava analüüsi partiklitest tegi Tiit Hennoste (2000a), kes on ka toonud neid sõnaliigina esile. Tänapäeva seisuga leidub enim uurimusi, mis keskenduvad kas kostepartiklitele või piiripartiklitele. (Hennoste, Klumpp & Metslang 2022) Viimastest on näiteks uurinud Leelo Keevallik partikleid *noh* ja *no* (2016) ning *et* ja *nii et* (2000: 344). Lisaks olid vaatluse alla

võetud *vaata/vat, näed ja vot* (2008). 2023. aastal ilmunud artiklis vaadeldi dialoogipartiklite *jah ja jaa* erinevust vastusena kinnituspalvele (Hennoste jt 2023: 210). Kasterpalu ja Hennoste (2016: 148) vaatlesid partiklit *aa*, rakendades ka kontrastiivset lähenemist ja võrreldi *aa* kasutamist soome, saksa ja inglise keele olekumuutuse tunnustega. Vähem on tähelepanu alla võetud liikuvad partiklid. Näiteks keskendus Andriela Rääbis (2024: 209) partikli *üldse* kasutamisele küsimustes. Lõputööde seas leidub uurimusi partiklitest *okei* (Kolsar 2017) *veel, juba, alles ja jälle* (Parm 2007) ning *ahah, jah, mhmh ja nii* (Gerassimenko 2004) .

2. Materjal ja meetod

Selles peatükis kirjeldatakse bakalaureusetöös analüüsitavaid andmeid ja kasutatud meetodeid. Esiteks tutvustakse materjali ning seejärel selgitatakse lähemalt valitud uurimisviisi ja analüüsiprotsessi.

2.1. Materjal

Bakalaureusetöös keskendutakse kirjalikele keeleandemetele, mis hõlmavad noorte vanuses 10–17 omavahelist suhtlust sotsiaalmeediaplatformidel nagu *Messenger* ja *Discord*. Materjaliks oli 110 vestlust.

Tegemist on korpusanalüüsiga. Korpusanalüüs võimaldab saada tegelikke andmeid partikli kasutuse kohta uuritavas rühmas. Bakalaureusetöö analüüsiainestik on projekti „Teismeliste keel Eestis“ (edaspidi TeKE) raames kogutud materjal. Tegemist on Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi projektiga, mis sai alguse aastal 2020. TeKE projekti eesmärk on koostada esimene teismeliste kõne- ja netikeele korpus Eestis. Aastatel 2020–2021 koguti noorte abiga nii suuliseid kui ka kirjalikke tekste. 2022. aasta andmetel võttis projektist osa 131 teismelist neljast Eesti piirkonnast: Saaremaalt, Võrumaalt, Tartust ja Tallinnast. Tulemuseks on 202 210 sõna mahus sõnumitekste *Messenger* ja *Discord* rakendustest ning 97 tunni jagu helisalvestisi. (Mandel jt 2022: 18–19)

2.2. Meetod

Eesmärgiks on selgitada välja, kuidas kasutatakse partiklit *davai* Eesti noorte tsätivestlustes. Partikkel on grammatiline tunnus ja selle tähendus sõltub kontekstist. Siinses töös rakendatakse kvalitatiivset diskursusanalüüsi. Meetod võimaldab vaadelda partiklit kui detaili tekstis ja saada tervikliku ülevaate selle kasutusest. Diskursusanalüüs aitab lähtuda põhimõttest „partikkel kontekstis“ ning selgitada välja selle semantilise rolli. (Kalmus 2015) Kvantitatiivset meetodit kasutatakse esinemissageduse määramiseks.

Töö jaoks vajalik analüüs tehti keskkonnas MS Excel. Keskkond võimaldab analüüsida andmeid mugavalt ning struktureeritult. Analüüsi käigus tuli arvestada partikli esinemisega seni tundmatul kujul. Sel põhjusel loeti analüüsivad vestlused manuaalselt läbi. Selle kõrval koostati sagedusstatistika esinemisvormide kohta. Tabelist 1 on näha analüüsi struktuuri.

Sõltudes kontekstist vestluses määrati partiklile funktsioon. Visuaalseks ja struktuuriliseks selguseks kodeeriti funktsioone järgmiselt: *AI* ehk *action inductive* on tegevuse õhutav roll; *R* ehk *reaction* on reaktsioon saadud vastusele või koste; *QA* ehk *question-answer* on küsimuse ja vastuse konstruktsioon, kus *davai* on vastuse rollis; *A* ehk *acceptance* on nõustumise roll. *FUN* ehk funktsioon; *POS AP* markeerib positsiooni naabruspaaris ja *TCU* saadetises (vt tabel 1).

Tabel 1. Analüüs keskkonnas MS Excel

FAIL	KIRJUTAJA	FUN	POS AP	TCU
Ant8m	661	AI	FFP	PTCL_N_V
Tln10n	954	QA	SPP	PTCL_PTCL
Krs6m_14	475	R	TP	PTCL
Tln10m	330	A	SPP	PTCL_PTCL

3. Tulemused

Selles peatükist vaadeldakse analüüsi tulemusi. Esiteks vaatluse all on partikli *davai* esinemissagedus ja variatiivsus. Seejärel käsitletakse partikli esinemist ja positsiooni saadetises. Viimases alapeatükis on toodud välja partikli funktsioonid. Samuti vaatluse alla on võetud partikli positsioon naabruspaaris.

Analüüsitud 110 vestluse seas esines partikkel 26 vestluses. Kokku kasutas partiklit selle erineval kujul 22 kirjutajat 59 korral. Kõige rohkem kasutas kaks kõnelejat partiklit *davai* 9 korral. Tabelis 2 on esitatud andmed nende kohta, kes kasutasid partikli *davai* rohkem kui üks kord (vt tabel 2). 13 noort kasutas partiklit vaid 1 korra.

Tabel 2. Partikli korduv kasutus kirjutajate seas

KIRJUTAJA	SAGEDUS
150	9
330	9
631	8
735	5
452	3
235	2
344	2
736	2
965	2

3.1. *Davai* esinemisvariandid ja sagedus

Esimene siinses bakalaureusetöös püstitatud uurimisküsimus võtab vaatluse alla partikli esinemiskuju ja sageduse noorte netivestluses. Lähtudes partikli erinevatest variantidest grupeeriti need rühmadesse. Esimene grupp hõlmab partikli kujusid, mis põhinevad algvormil *davai*. Teine rühm sisaldab tuletatud vormi ehk argituletist *-ka*. Kolmas rühm on lühendite kategooria, mis koosneb partikli raidest, vokaalide väljajätmisest ja kärpimisest. Arvuliste andmete maksimaalse täpsuse säilitamiseks ja kvantitatiivseks analüüsiks on esitatud kõik esinemisvormid.

Algvormipõhise kategooria peamine varieeruvus seisneb vokaalide lisamises (vt tabel 3). Kui enamasti piirdub varieeruvus lõppvokaalide kordumistega (vt tabel 3 ja 4), leidub siinses kategoorias üksikjuhtumitena ka selliseid esinemiskujusid nagu *davaaii*, kus on topeldatud kaks viimast vokaali ning *oodavai*, kus on lisatud ja venitatud vokaal *o*. Afektiivne suhtluspartikkel *oo* aitab väljendada üllatust (Metslang jt 2023: 1071) ja positiivseid emotsioone. Sõnumi rõhutamiseks kasutatakse topelt vormi *davaidavai*.

Netikeeles leidub kirjalpilte, mis imiteerivad suulise keele hääldust (Thurlow 2003: 20). Seda esinebki vormil *davaj*, kus on asendatud vokaal *i* poolvokaal *j*-ga. Häälduse poolest ei ole selline tähtede varieeruvus väga märgatav, mis annabki võimaluse kirjapildiga mängida. *Davaiu* kirjapildi puhul on oletatavasti tegemist kirjaveaga tähemärkide *u* ja *i* kõrvuti QWERTY⁶ klaviatuuril paiknemise pärast.

Tabel 3. Algvormipõhised variandid

Vorm	Esinemissagedus
Davai	19
Davaii	9
Davaiii	3
Davaiiii	2
Davaaii	1
Davaj	1
Davaidavai	1
Oodavai	1
Davaiu	1

Argituletise kategooriasse kuuluvad partikli vormid, millele on lisatud argituletusliide *-ka*. Argituletusliide ei ole grammatiline või leksikaalne ehk ei muuda sõnade liiki või tähendust (Hennoste, Pajusalu 2013: 70) Pigem selliseid esinemiskujusid saab käsitleda kui kõneakti pehmendejaid, mis muudavad partikli mängulisemaks. Partikli *davai* kasutus iseenesest on osa mitteformaalsest keeleregistrist ning argituletuse lisamine rõhutab seda veelgi rohkem. Tabelist 4 on näha, et peamine varieeruvus seisneb lõppvokaali *a* pikendamises, mis võib viidata emotsioonide väljendamisele. Esinemisvariandi *davaiks* kohta pole selge, kas tegemist on kirjavea⁷ või kavatsusliku variandiga. Samas on sarnast kuju näha ka partikli *okei* (*okeiks*)

⁶ Standardne kirjutusmasina klahvipaigutus QWERTY (Noyes 1983: 1).

⁷ Tähemärkide *a* ja *s* QWERTY klaviatuuril paiknemise pärast.

(Kolsar 2017: 17) või hüüdsõna *tsau* (*tsauks*) kasutamises, kus on lisatud liidet meenutav häälik. Lisamise tulemusel on moodustunud pseudotuletis. Funktsionaalselt toimib lisatud konsonant *-s* tüvekujunduselemendina. See ei anna uut tähendust ja aitab kohandada hääldust, lähtudes mugavusest. (Vare 2014: 353)

Tabel 4. Argituletuse *-ka* lisamise teel moodustatud partikli variandidid

Vorm	Esinemissagedus
Davaika	2
Davaikaa	2
Davaikaaa	1
Davaiks	1

Lühendite kategoorias olevad partikli vormid on moodustatud algvormipõhisel *davai* selle sõnaosa või maksimaalse häälikute ärajätmise viisiga. Interneti vahendusel toimuv kiirsuhtlus tähendab reaajas sõnumite vahetamist (Lewis, Fabos 2011: 473), mis omakorda tekitab olukorra, kus kirjutaja võib mugavuse ja kiiruse või suulise keele imiteerimise eesmärgil saadetistes sõnu lühendada, säilitades samal ajal sõnade äratuntavuse ja tähenduse. **Sõnaraide** puhul on tegemist moodustusviisiga, kus on kärbitud sõna silp, mille tulemusel jääb järele lühem vorm (Hennoste, Pajusalu 2013: 70). On oluline mainida, et vaatamata sellele, et tegemist on partikli lühendatud vormidega, leidub materjalist saadud esinemiskujude seas ka variante pikema kirjapildiga, näiteks *davdav*, *davv* või *davs* (vt tabel 5).

Tabel 5. Sõnaraide teel moodustatud partikli variandidid

Vorm	Esinemissagedus
Dav	8
Davv	1
DavDav	1
Tav	1
Duv	1
Davs	1
Dac	1

Kõige sagedasem esinemisvariant siinses allkategorias on *dav*. Andmete täpsuse säilitamiseks on vorm *dac* esitatud tabelis eraldi esinemiskujuna, kuid võib pidada ka kirjaveaks⁸ *dav* vormi kirjapanemisel.

Erinevalt teistest kategooriatest, kus on pikendatud lõppvokaalid (vt tabel 3 ja 4), on sõnaraide vormide puhul venitatud konsonante (*davv*) või lisatud liidet meenutav häälik, mille tulemusel on moodustunud pseudotuletis (*davs*). *Davdav* esinemiskujul on kahekordistatud partikli lühendatud osa, mille eesmärk võib olla kirjutaja sõnumi rõhutamises ja sellele intensiivsuse lisamises. On teada, et Internetis kasutatav keel võib vastata kiriapildis suulisele keelele. Siinses kategoorias on seda märgata *tav* vormil, kus on varieeritud sõnaalgulisi konsonante, imiteerides hääldust. Ühel korral oli märgata *duv* varianti, kus vokaal *a* on asendatud vokaaliga *u*.

Üksikjuhuna esineb materjalis partikli lühendatud vorm *dv*, kus on toimunud **maksimaalne vokaalikadu**. Tegemist on esinemisvarinadiga, mille puhul on säilinud partiklist vaid konsonantstruktuur ja partikli tuvastatavus on minimaalne. Samuti oli märgata vormi *dava*, kus on eemaldatud viimane vokaal *-i*. Kategoriseerides võib seda vormi käsitleda kui **kärpimist**, kus sõnadel puuduvad üksikud vokaalid (Anton 2022: 22). Siiski on alust arvata, et kirjapanemisel on tekkinud viga ning tegemist on juhusliku kujuga.

Kuigi analüüsitud materjalis on märgata suurt variatiivsust, on enamus vormidest siiski stiilivõtted, üksikjuhtumid ja ka kirjavead. On näha, et kõige levinum kuju on *davai*. Lühendatud vormina on kõige levinum sõnaraide teel moodustatud vorm *dav*.

Kolme kõige rohkem *davai*-d kasutanud keelejuhi (vt tabel 2) sõnavaras oli peamiselt märgata algse kiriapildiga *davai*, mille varieerumine seisnes vokaalide pikendamises. Kirjutaja 150 kasutas peamiselt varianti *davai*, kuid üksikjuhuna oli ka näha *davaaii* ja *davaii*. Sarnane kasutus esineb kirjutajal 631, kuid lisaks oli kasutatud variant *davdav*. Kirjutaja 330 sõnavaras esinesid lisaks variandid nagu *davaika(a)(a)*.

---

⁸ Järelduseni on võimalik jõuda, tuginedes asjaoludele nagu partikli äratuntavuse täielik kadu ning konsonantide *v* ja *c* kõrvuti paiknemine QWERTY klaviatuuril.

3.2. *Davai* funktsioonid tšätivestlustes

Siinses alapeatükis antakse ülevaade *davai* funktsioonidest tšätivestlustes. Toetudes analüüsitava materjalile võib väita, et partiklit kasutati erinevates funktsioonides. Selgus, et see võib olla näiteks vestlust lõpetav, nõustumist väljendav või hoopis informeerituse muutumise marker. Koguarvust ehk 59 vestlusest analüüsiti 52.

3.2.1. Analüüsimata jäänud andmed

Partiklid saavad enda semantilise funktsiooni sageli suhtluskontekstis (Hennoste 2000a: 1775), seega kindla partikli tähenduse määramiseks on vajalik terviklik kontekst. Selle puudumise tõttu jääb kommunikatiivne taust analüüsijale varjatuks ning alati ei ole võimalik partikli tähendust markeerida. Sellest tulenevalt jäid 7 partikli kasutamisuhtu analüüsist välja. Alljärgnev näide illustreerib olukorda, kus peidetud pildi tõttu pole selge, millele *davai* kasutus täpsemalt viitab (vt näide 2).

(2)	01	452:	je2
	02	452:	eejee
	03	NA	[peidetud_pilt]
	04	463:	dv lasn

Näites 3 on näha nii peidetud informatsiooni kui ka ebaselget suhtlussituatsiooni. Selline asjaolu piirab hindamisvõimet ja suhtlusolukorra ettekujutust.

(3)	01	262:	aga sa tead juba mida küsida tahan
	02	NA	[peidetud_pilt]
	03	452:	jee
	04	NA	[peidetud_pilt]
	05	262:	LES GOOOOOOOO
	06	NA	[peidetud_pilt]
	07	452:	gets
	08	NA	[peidetud_pilt]
	09	262:	aa jee
	10	262:	dav mul khaifib nii retsilt see lsd prg
	12	262:	sen nii rets

3.2.2. Nõustuv vastus küsimusele

Analüüsist selgus, et üks partikli kasutamisi viise on nõustuv vastus küsimustele. *Davai* kasutamine sellises kontekstis viitab sellele, et küsimusele vastav vestluspartner on nõus mingisuguse tegevusega. Näites 4 on teemaks kingituse ostmine ning kohtumise kokkuleppimine. Seoses sellega esitab 631 enda suhtluspartnerile 235 küsimuse, kas saaks kohtuda Getteriga ning osta kingituse. 235 vastab *davai*, viidates sellele, et ta on tegevustega nõus.

- (4) 01 631: Saame täna getteriga kokku ja lähme ostma?
02 235: **Davai**

Näites 5 küsib 965 enda dialoogipartneri käest 150, kas ta saaks saata talle hüvastijätu video, kuid teha seda läbi sotsiaalmeediaplatformi *Instagram*. 150 annab positiivse vastuse 965 esitatud küsimusele, kasutades *ja davai*.

- (5) 01 965: kule
02 965: kas sa saad selle hüvasti jatu video uuesti saata mulle
03 965: aga instasse
04 965: 😊
05 150: ja **davai**

3.2.3. Vastus ettepanekule

Kasutades *davai* on võimalik väljendada nõustumist. Sealjuures võib tegemist olla reageerimisega kas näiteks ettepanekule, hoiakule, arvamusele või väitele. Hennoste (2002a) toob esile, et sellise tähendusega partikleid võib markeerida kui “poolehoidu või sümpaatiat avaldajad” (Hennoste 2002a: 1786). Näites 6 kirjutab 632 enda dialoogipartnerile 344, et nende tähtvestluses tundub olevat piisavalt materjali ning seejärel pakub välja mõned teemad, millele võib veel tähelepanu pöörata. Selle peale markeerib 344 omakorda real 5 enda nõustumist, kasutades partiklivormi *davaika* koos siinses kontekstis sama tähenduse partikliga *jaa*.

- (6) 01 632: Ma vaatan mis ma selle vestlusega siis teha saan, siin piisavalt
 02 küll juba, ma vaatasin
 03 632: Räägib ss sellest servust ja asjast millalgi
 04 632: Ja Heelikaga ka
 05 344: **Davaika** jaa
 06 632: Aga tsaukii
 07 344: Tsauuuu

3.2.4. Informeerituse muutumine

Lähtudes funktsioonist esineb partikkel naabruspaaris peamiselt teisel positsioonil (vt näide 4, 5, 6), kuid leidis partiklit *davai* naabruspaaris kolmandal positsioonil. Tegemist oli küsimus-vastus-*davai* struktuuriga, mis viitas küsimuse esitaja informeerituse muutusele (Metslang jt 2023: 1078–1079). Kolmeosalisi struktuure oli näha olukorras, kus partikkel esines partikli informatsiooni vastuvõtja rollis. Näites 7 esitab 150 dialoogipartnerile 965 küsimuse seoses sellega, kuidas viimane kirjutab Agele. 965 vastab 150 infopäringule, kirjutades talle ette sõnumi Age informeerimiseks. 150 sai vastuse enda küsimusele ning markeerib enda teadlikkust partikliga *davai*.

- (7) 01 150: jou kuule
 02 150: kuidas sa agele kirjutad?
 03 965: eeee
 04 965: ah pekki peaks ja
 05 965: aga
 06 965: mingi et
 07 965: Tere!
 08 996: Mul on kantaadi noodid kadunud. Olin teine hääl. Kas te saaksite mulle
 09 saata palun?
 10 150: **davai**
 11 150: ma prs nii ei kirjuta aga suht
 12 965: jaja

Sarnast olukorda illustreerib näide 8, kus teemaks on *BF* 5. 475 esitab 673-le küsimuse, kas viimane on selle endale ostnud. Real 2 annab 673 vestluspartnerile positiivse vastuse, et ta on

seda teinud. Peale vastuse saamist markeerib 475 partikli abil enda informeerituse muutust ning lepitakse kokku ühist mängimist.

- (8) 01 475: Sa ostsib BF 5 ara v
- 02 673: Yes
- 03 475: **Dav**
- 04 673: I bought it
- 05 475: Mangime
- 06 673: K
- 07 475: Ming aeg

Oluline on mainida, et siinses funktsioonis ei pruugi partikli *davai* kasutamine viidata sellele, et kasutaja on saanud informatsiooniga täiesti nõus. Teisisõnu see ei markeeri samal ajal ka nõustumist, vaid käitub pigem neutraalse info vastuvõtjana. Nagu on näites 7 real 10 näha, võtab 150 saadud informatsiooni teadmiseks, kuid annab teada, et ta ei kirjuta päriselt nii nagu 996 on talle pakkunud.

3.2.5. Lõpetamine

Davai kasutamine võib viidata ka sellele, et kirjutaja on valmis dialoogi lõpetama. Suhtluse lõpetamise markeerijana käitub partikkel kui vestlust organiseeriv vahend. Sellised juhud esinesid võrreldes teiste funktsioonidega märgatavalt harvem ning olid pigem üksikjuhtumid. Näites 9 real 1 kasutab 245 partiklivormi *dav*, andes vestluspartnerile teada, et tema peab nüüd vestluse katkestama, kuna on algamas inglise keele test. Siinses näites asub partikkel ka naabruspaari esimesel positsioonil, käitudes kui uue teema algataja. Selles kontekstis sarnaneb partikkel *davai* partiklipaaridega nagu näiteks *no okei*, mis samuti annab märku, et vestlust tahetakse lõpetada (Kolsar 2017: 24).

- (9) 01 245: **Dav** mul hakkab nuud inka test
- 02 444: Mul ka koje tund
- 03 444: Kohe
- 04 444: Edu
- 05 245: Oi sera laheb vaja

3.2.6. Tegevusele õhutamise

Pikemas saadetises kasutati partiklit ka selle tegevusele õhutavas rollis. Partikkel *davai* on aktiivne ning püüab suhtluspartneri tähelepanu, olles ka naabruspaaris esimesel postisoonil. Näites 10 on teemaks reisimine ning 365 väidab, et selleks oleks vaja raha, viidates selle puudumisele. Selle peale vastab 661 „*davai panka röövima*“. Selline ettepanek õhutab naljatlevalt paarilist tegevusele.

- (10) 01: 365 raha oleks ainult vaja
- 02: 661 Ja Saint-Tropez
- 03: 365 Yasssss
- 04: 661 **davai** panka röövima
- 05: 365 Just just
- 06: 365 Just just
- 07: 365 Aga millist?
- 08: 661 sinna kus palju raha on

3.3. Partikkel *davai* saadetises

Käesolev alapeatükk võtab vaatluse alla partikli *davai* esinemise saadetises. Esmalt vaadeldakse, millega partikkel saadetises koos esineb. Analüüsi käigus saadud tulemuste põhjal on võimalik jagada partikli kasutus kolme kategooriatesse (vt tabel 6). Selgus, et partikkel esines kas üksinda, koos teise partikliga või pikemas saadetises. Pikem saadetus hõlmas rohkem lauseliikmeid. Seejärel kirjeldatakse partikli positsiooni saadetises: esipositsioon, keskmine või lõpp-positsioon.

Nagu ilmneb tabelist 6, esineb partikkel *davai* kõige sagedamini üksi, moodustades omaette saadetise. Peaaegu sama tihti kasutati partikli koos teise partikliga. Pikemas saadetises esines *davai* harvem ehk 13 korral. (vt tabel 6)

Tabel 6. Partikli paiknemine saadetises

	Üksi	Partikliga	Pikemas saadetises
Sagedus	26	20	13

Üksi esinevat partiklit on näha näites 11 real 2. Sellisel juhul oli tavaliselt tegemist partiklikasutusega, kus see oli kas kiire vastukaja või koste, andes neutraalse piisava vastuse.

- (11) 01 631: Saame täna getteriga kokku ja lähme ostma?
02 235: **Davai**

Huvitav analüüsist ilmnev tulemus on see, et *davai* esines koos teiste partiklitega ca 34% juhtudest. Tihti oli märgata naerupartikli lisamist nagu näitab näide 12 rida 3.

- (12) 01 131: teeme koos teadusajalugu
02 131: Hahah
03 735: **hahaha davaii**
04 735: mis mõttes koos
05 735: ma panen suht lihtlausetega mõned asjad kirja
06 131: ☺ 1

Davai on iseenesest neutraalne. Selles tulenevat kasutas kõneleja olukorras, kus ta soovis emotsioone väljendada, partiklile *davai* ka mõne teise afektiivse partikli. Näites 13 real 4 kasutatakse innustust või vaimustust väljendavat *jee* (Hennoste 2002a: 1794).

- (13) 01 150: teeb tana midagi?
02 965: jaa!
03 965: ohtu poole
04 150: **jee davaii**

Lisaks võis esineda *davai* koos teiste partiklitega, mis ei väljendanud emotsioone, vaid pigem täiendasid tähendust. Näites 14 real 5 kasutatakse partiklit koos samameelsust väljendava partikliga *mhm*. Näites 15 real 3 real esineb *davai* koos partikliga *no*, mis pigem viitab vastutulekule vestluspartneri soovile, kui lihtsalt nõustumisele (Keevallik 2016: 21).

- (14) 01 330: A mul koosolek hetkel, varsti läbi
02 330: Bussiga lähete?
03 631: yess ma liigun vaikselt linna

- 04 330: Me saame schnelli pargis kokku
 05 631: **Mhm davai**
 06 330: Ma siis ühinen mingi hetk
- (15) 01 463: õhtal tem pela
 02 NA [peidetud_pilt]
 03 452: **no davai**

Pikemas saadetises esines partiklit *davai* kõige harvemini, mis on eelkõige seotud partikli funktsioonidega. Pikemas saadetises esinevat partiklit on näha näites 16 real 2, kus partikkel on kasutatud kirjutaja 631 otsekõnes ja on jutukeskne.

- (16) 01 631: jaaa legit see oli mu mingi elu töö lihtsalt
 02 631: iga päev mitu tundi tegin, ma olingi nagu jaa **davai** minudt saab 03
 youtuber
 04 631: räige tryhard
 05 631: tahaks taas elustada aga mitte gaming hahaha

Näites 17 real 4 koosneb saadetus vormistatud partikliga *tav* nõustumisest, ja täpsustavast küsimusest.

- (17) 01 800: okei
 02 800: sain aru
 03 493: 12.00 kell
 04 493: **Tav** aga tuled siis?
 05 800: jah
 06 493: Aitäh!

Foolen (1996) toob esile, et partiklite paiknemine saadetises sõltub eeskätt keelte individuaalsetest eelistustest. Need eelistused absoluutsed (Foolen 1996: 3) ehk partikli paiknemine võib olla varieeruv. Kõige rohkem oli märgata partikli *davai* esinemas lõpppositsioonil, kokku 17 korda (vt nt näide 12). Tavaliselt esinedes koos teise partikliga, paiknes *davai* saadetises teisel kohal ehk antud olukorras lõpus. Esimesel positsioonil oli märgata

partiklit 10 korda (vt näide 17). Saadetise keskel oli partiklit kõige vähem, nimelt 6 korda (vt näide 16). Ülejäänud juhtudel oli partikkel saadetises üksinda (vt näide 10).

Seost partikli paiknemise saadetises ja funktsiooni vahel pole märgata. Näiteks saadetise esimesel positsioonil võis partikkel olla nii koste kui ka teema algataja rollis või lõpetajana. Partikli funktsioonid võivad küll sõltuda asetusest saadetises. Näiteks ingliskeelse partikli *actually* 'tegelikult' paiknemine lause algul annab talle indikaatori rolli, mis viitab kontraväitele. Paigutades ta lause keskele võtab partikkel intensiivistaja rolli, mis rõhutab öeldut (Keizer, Kojadinovic 2024: 17) Võib väita, et on pigem näha partikli funktsiooni ja saadetise pikkuse vahel. Olukorras, kus kirjutaja markeeris nõustumist vestluspartneri väitega, oli partikkel peamiselt ka üksi või koos teise partikliga. Tegevusele õhutatav või vestlust lõpetav *davai* esines juba veidi pikemas saadetises.

3.4. Partikkel *davai* naabruspaaris

Siinses alapeatükis on vaatluse all partikli *davai* paiknemine naabruspaaris. Tabelist 7 ilmneb, et partikkel esineb naabruspaari teisel positsioonil (*SFF*) märkimisväärselt rohkem kui esipositsioonil (*FFP*) või kolmanda liikmena (*TP*). Paiknemine naabruspaaris on eeskätt seotud partikli funktsiooniga, seega esinedes rohkem näiteks vastusena küsimusele (vt näide 3 ja 4) või nõustumisena (vt näide 5), on statistilised andmed ootuspärased. Partikli roll oli reageerida partneri algatatud teemale. Esimesel positsioonil esines partikkel ise teema algataja rollis (vt näide 8 ja 9) ja kolmandal positsioonil kostena (vt näide 6 ja 7).

Tabel 7. Davai positsioon naabruspaaris

POS AP	SAGEDUS
FFP	9
SFF	43
TP	7

3.5. Tulemuste vahekokkuvõte

Analüüsitud ainekogu põhjal saab väita, et partikkel *davai* esines peamiselt suhtluspartikli rollis. Oli märgata, et see võib moodustada tervikliku saadetise, andes ka ammendavat tagasisidet vestluspartneri algatatud teemale (vt tabel 6). Funktsionaalselt käitub *davai* pigem kui neutraalne dialoogipartikkel, väljendades samameelsust (vt näide 6), reageerides jaatavalt

küsimusele (vt näide 4), võttes eelneva sõnumi vastu (vt näide 7 ja 8), osutades vestluse lõpetamisele (vt näide 9) või õhutades tegevusele (vt näide 10). Sealjuures on viimases kategoriseeringus võimalik *davai* käsitleda kui aktiivset suhtluspartiklit, mis kutsub üles või pakub välja mingisugust tegevust. Analüüsitud materjali põhjal pole võimalik väita, et partikkel omab afektiivsust, vaid pigem saab seda teiste keelendite või tüpograafiliste võtete abil. Emotsionaalselt kaalu lisavad talle kas teised partikliga esinevad partiklid (vt nt näide 13) või netikeelele omane kirja pildi muutus (vt tabel 3, 4 ja 5).

4. Kokkuvõte

Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada, kuidas esineb partikkel *davai* Eesti noorte tsätivestlustes. Uurimise käigus saadi vastused eelnevalt püstitatud küsimustele. Tegemist on esimese bakalaureusetööga, mis keskendub partiklile *davai*. Varasemat uuringute seas küll leidub bakalaureusetöö raames valminud töid (Anton 2022), kus partikkel oli mainitud, kuid ammendavat analüüsi pole senini tehtud.

Tulemused näitavad, et partikkel *davai* esines kokku 26 vestluses, mis moodustab ca 24% koguvestlustest. Erineval kujul kasutati partiklit kokku 59 korda 22 noore poolt. 13 kirjutajat kasutas partiklit ühe korra ning kaks kõige aktiivsemat kirjutajat kasutas partiklit 9 korda. Kõige levinum esinemiskuju on *davai*, mida kasutati 19 korda. Üheks netikeele omapäraks on sõnade lühendamise (Hennoste jt 2013: 82) ja tüpograafiliste võtete kasutamine (Crystal 2001: 34-35; Hennoste, Pajusalu 2013: 84). Seega oli ootuspärane, et ainekust leidub esinemiskujusid, mis sellele vastavad. Osa *davai* variantidest hõlmasid vokaali pikendamist (*davaii*, *davaiii*). Teisel kohal on sõnaraide teel moodustatud kuju *dav*, mis esines kokku 8 korda. Vähem esinesid tuletatud vormi *davaika* variandid. 13 varianti olid üksikjuhtumid – juhuslikud stiilivõtted või näpuvead.

Järgmisena analüüsiti partikli *davai* funktsiooni vestluses. On võimalik väita, et partiklit võib käsitleda peamiselt neutraalse reaktsioonipartiklina. Üks sagedasematest funktsioonidest on nõustumine. Sellisel juhul markeeritakse enda sümpaatiat või toetust näiteks partneri ettepanekule, väitele, arvamusele või hoiakule. Samuti oli märgata partikli esinemist kostena, mis viitas informeerituse taseme muutusele. Nõustumisest erineb see just selle neutraalsema hoiakuga saadud informatsiooni suhtes. *Davai* võib olla ka nõustuv vastus küsimusele. Partikli roll sellises kontekstis on anda vestluspartnerile teada, et tema poolt pakutud tegevus on tuleviku perspektiivis heakskiidetud. Harvem esines partikkel vestluses lõpetavas ning õhutavas tegevusele rollis. Viimasel juhul on võimalik *davai* käsitleda kui aktiivset suhtluspartiklit.

Lähtudes partikli funktsioonist, oli see enamikel juhtudel naabruspaaris teisel positsioonil. Tavaliselt oli teema juba käivitatud suhtluspartneri poolt ning partikli roll oli vaid reageerida. Täites informatsiooni registreeriva rolli võib käsitleda partiklit kolmeosalise järjendi liikmena. Esimesel positsioonil esines partikkel siis, kui võttis tegevusele õhutava või lõpetava rolli.

Saadetises oli enamikel juhtudel partikkel kas üksinda (26 korda) või koos teise partikliga (20 korda). Sealjuures võis teise partikli olemasolu lisada afektiivsust. Pikemas saadetises oli *davai* partiklit näha harvem, kokku 13 korda. Pikemas saadetises esines partikkel peamiselt kas lõpetavas või tegevusele õhutavas rollis, mida oli samuti harvem. Lähtuvalt kontekstist tundis kirjutaja teatud kohustust olukorra selgitamiseks suhtluspartnerile ja see tekitas konteksti lisamise vajadust. Ülejäänud juhud seda ei nõua ning piisas lühikesest vastusest. Partikli paiknemine saadetises oli üsnagi varieeruv. Kõige rohkem oli märgata partikli *davai* esinemas lõpp-positsioonil (17 korda), harvem esipositsioonil (10) ja keskel 6 korda. Ülejäänutel kordadel oli partikkel saadetises üksinda.

Töö jaoks oluliseks faktoriks oli kontekst, mis võimaldas markeerida partikli tähendust. Üheks piiranguks võib esile tuua kontekstivähesust, mille tagajärjel langes 7 partikli kasutusjuhtu funktsiooni analüüsist välja. Peidetud informatsiooni tõttu polnud võimalik markeerida partikli tähendust. Teiseks tööd raskendavaks asjaoluks oli konteksti ja partikli tähenduse subjektiivne tõlgendamine. Seda omakorda raskendab ka asjaolu, et partiklite tähenduse piirid on üsnagi läbipaistvad ning ühel ja samal partiklil võib olla mitu tähendust. Sellist asjaolu toob esile enda töös ka Kolsar (2017: 13), analüüsides partikli *okei* (Kolsar 2017).

Järgmiseks sammuks oleks võimalik analüüsida partikli kasutust suulises kõnes, tagamaks ammendavam analüüs. Võttes arvesse, et partiklite ja laensõnade sõnarühm ei pruugi aja jooksul säilitada enda esialgset esinemiskuju, oleks asjakohane rakendada longituuduuringut, mis võimaldaks tuleviku perspektiivis vaadelda partikli *davai* funktsiooni erinevates suhtlusolukordades.

Siinses bakalaureusetöös tehtud analüüs võimaldab väita, et andmed peegeldavad tänapäeva partikli *davai* kasutusseisu noortekeeles. Käesolev töö võib olla lähteandmetena edasi uurimisel.

Kirjandus

Abusa'aleek, Ao. 2015. Internet Linguistics: A Linguistic Analysis of Electronic Discourse as a New Variety of Language. *International Journal of English Linguistics* 5. 135-135. <http://dx.doi.org/10.5539/ijel.v5n1p135>.

Anton, Elis-Marii. 2022. *Lühendite kasutus noorte netikeeles*. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <http://hdl.handle.net/10062/82628>. (Vaadatud 05.04.2025)

Baron, Naomi S. 2008. *Always On: Language in an Online and Mobile World*. Oxford: Oxford University Press.

Brikolaaž. EKI ühendsõnastik 2025. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2025. <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/brikolaaž/1/est>. (Vaadatud 17.03.2025)

Cambridge Dictionaries Online. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/netspeak>.
Crystal, David. 2001. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139164771>.

Davai. EKI ühendsõnastik 2025. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2025. <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/davai/1/est>. (Vaadatud 17.03.2025)

Davai. Lietuvių kalbos žodynas. Lietuvių kalbos institutas 2018. <http://www.lkz.lt/?zodis=davai&id=06017740000>.

Flamand, Eveline. 2008. Deciphering L33t5p34k. Internet Slang on Message Boards. Ghent University, Faculty of Arts and Philosophy. Thesis. <https://lib.ugent.be/catalog/rug01:001414289>. (Vaadatud 07.04.2025)

Gerassimenko, Olga. 2004. Infokäsituspartiklid ahah/axa, jah/да, mhmh/мхмх ja nii/так eesti ja vene telefonikõnedes. Tartu Ülikool, üldkeeleteaduse õppetool. Magistritöö. <http://hdl.handle.net/10062/1227>.

Hennoste 2000a = Hennoste, Tiit. 2000. Sissejuhatus suulisesse eesti keelde I—VII. *Akadeemia* 8 (2000). 1773-1806.

Hennoste 2000b = Hennoste, Tiit. 2000. Sissejuhatus suulisesse eesti keelde. *Oma Keel* 9(1). 48–57. https://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2000_1/OK_2000-1_09.pdf.

Hennoste, Tiit. 2010. Eesti netikeele olulisi jooni. Praktiline analüüs. <https://oppekava.ee/eesti-netikeele-olulisi-jooni-praktiline-analuus/> (Vaadatud 25.03.2025)

Hennoste, Tiit & Karl Pajusalu. 2013. *Eesti keele allkeeled: õpik gümnaasiumile*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Hennoste Tiit, Gerson Klumpp & Helle Metslang. 2022. Diskursusemarkerid ja pragmaatika. *Keel ja Kirjandus* 65(1-2). 3-18. <https://doi.org/10.54013/kk770a1>.

Hällgren, Camilla & Åsa Björk. 2022. Young people's identities in digital worlds. *International Journal of Information and Learning Technology* 40(1). 49-61. <https://doi.org/10.1108/IJILT-06-2022-0135>.

Kalmus, Viktoria, Merle Linno & Anu Masso. 2015. Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia andmebaas. Tartu Ülikooli koduleht*. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>. (Vaadatud 15.05.2025)

Kasterpalu, Riina & Tiit Hennoste. 2016. Estonian *aa*: A multifunctional change-of-state token. *Journal of Pragmatics* 104. 148–162. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2016.06.010>.

Keevallik, Leelo. 2000. Keelendid *et* ja *nii et* vestluses. *Keel ja Kirjandus* 5 (2000). 344–358.

Keevallik, Leelo. 2005. Suhtluskeele uurimine partiklistunud verbivormide näitel. *Keel ja Kirjandus* 7 (2005). 535–548.

Keevallik, Leelo 2008. Internal development and borrowing of pragmatic particles: Estonian *vaata/vat* 'look', *näed* 'you see', and *vot*. *Finnisch-Ugrische Mitteilungen* 30–31. 23–54.

Keevallik, Leelo. 2016. Estonian *no(o)h* in turns and sequences: Families of function. *NU and NÁ: A Family of Discourse Markers Across the Languages of Europe and Beyond*. (Toim) Peter Auer & Yael Maschler. Berlin–Boston: De Gruyter. 213–242. <https://doi.org/10.1515/9783110348989-007>.

Keizer, Evelien & Zlatan Kojadinovic. 2025. Actually: function, position and prosody. *English Language and Linguistics* 1(29). <https://doi.org/10.1017/S1360674324000558>.

Kolsar, Kaidi. 2017. Partikkel okei suulises argisuhtluses. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <http://hdl.handle.net/10062/56668>.

Labov, William. 2010. *Principles of Linguistic Change: Cognitive and Cultural Factors*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.

Lanvers, Ursula. 2024. *Language Learning beyond English: Learner Motivation in the Twenty-First Century*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009388795>.

Leppänen, Sirpa. 2007. Youth language in media contexts: insights into the functions of English in Finland. *World Englishes* 26(2). 149–169. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1467-971X.2007.00499.x>.

Lewis, Cynthia & Bettina Fabos. 2000. But Will It Work in the Heartland? A Response and Illustration. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*. 43(5). 462–469. <https://doi.org/10.1598/RRQ.40.4.5>.

Lindström, Liina. 2019. Kuidas mõjutab digitehnoloogia areng eesti keele kasutust? UTTV. <https://uttv.ee/naita?id=28304>

Mandel jt 2022 = Mandel, Aive, Kristiina Praakli, Virve-Anneli Vihman, Kadri Koreinik. 2022. Rahvateadusega noortekeelt kogumas. *Oma Keel* 44(1), 16–21. <https://www.emakeeleselts.ee/wp-content/uploads/2022/06/Mandel-jt.pdf>.

Metslang jt. 2023 = Metslang, Helle, Mati Ereht, Külli Habicht, Tiit Hennoste, Reet Kasik, Pire Teras, Annika Viht, Eva Liina Asu, Liina Lindström, Pärtel Lipus, Renate Pajusalu, Helen Plado, Andriela Rääbis & Ann Veismann. 2023. *Eesti grammatika*. (Toim) Ellen Niit, Reet Kasik, Külli Habicht, Helle Metslang, Andriela Rääbis. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Muischnek, Kadri, Heiki-Jaan Kaalep & Raul Sirel. 2011. Korpuslingvistiline lähenemine eesti internetikeele automaatsele morfoloogilisele analüüsile. *Eesti Rakenduslingvistika Ühingu aastaraamat* 7 (2011). 111–127. <http://dx.doi.org/10.5128/ERYa7.07>.

Netikeel. EKI ühendsõnastik 2025. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2025. <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/netikeel/1/est>. (Vaadatud 04.04.2025)

Oja, Anni. 2010. Sissevaateid internetisuhtlusse. *Oma Keel* 20(1). 11–18. https://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2010_1/OK_2010-1_02.pdf.

Parm, Sirli. 2007. Partiklite veel, juba, alles, jälle tähendused eesti kirjakeeles. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Magistritöö. <http://hdl.handle.net/10062/2932>.

Pedaja, Kati. 2006. Kuidas uued laenud eesti keeles kohanevad? *Oma Keel* 13(2) 28–36 https://www.emakeeleselts.ee/wp-content/uploads/2020/06/OK_2006-2_03.pdf.

Praakli, Kristiina. 2022. Sissevaade noortekeele uurimisse Eestis. Üldist ja üksikasjalikku. *Keel ja Kirjandus* 65(11) 1014–1030. <https://keeljakirjandus.ee/wp-content/uploads/2022/11/K.PRAAKLI.pdf>.

Rääbis, Andriela. 2023. Functions of the particle *üldse* ‘at all’ in questions in Estonian everyday conversations. *Journal of Uralic Linguistics* 3(2). 209–231. <https://doi.org/10.1075/jul.00031.raa>.

Shaposhnikoff, Vladimir. 2016. Семантика частиц в современном русском языке. *Studia Rossica Gedanensia* 3 (2016). 55–67
<https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/SRG/article/view/3385/2697>.

Schegloff, Emanuel. A. 2007. *Sequence Organization in Interaction: A Primer in Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.

Shortis, Tim. 2001. *The language of ICT: Information and communication technology*. London: Routledge.

Szczepek Reed, Beatrice. 2010. *Units of interaction: 'Intonation phrases' or 'turn constructional phrases'?* United Kingdom: Centre for English Language Education University of Nottingham

Siimut, Liisa Kai. 2023. Naer noorte netikeeles. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <https://hdl.handle.net/10062/90628>. (Vaadatud 04.04.2025)

Soodla, Karin. 2010. Morfoloogilisi, morfosüntaktilisi ja sõnamoodustuslikke nähtusi eesti netikeeles. Tartu Ülikool, eesti keele osakond. Magistritöö. <http://hdl.handle.net/10062/15263>. (Vaadatud 15.05.2025)

Tagliamonte, Sali A. & Derek Denis. 2008. Linguistic Ruin? LOL! Instant Messaging and Teen Language. *American Speech* 83(1). 3–34. <https://doi.org/10.1215/00031283-2008-001>.

Tagliamonte, Sali A. 2016. *Teen Talk: The Language of Adolescents*. United Kingdom: Cambridge University Press.

Thurlow, Crispin & Alex Brown. 2003. Generation Txt? The sociolinguistics of young people's text-messaging. *Discourse Analysis Online* 1(1)
<https://extra.shu.ac.uk/daol/articles/v1/n1/a3/thurlow2002003-paper.html>.

Vainikko, Martin. 2022. Twitteri korpus ajas muutuva keelekasutuse uurimiseks. Tartu Ülikool, eesti ja üldkeeleteaduse instituut. Bakalaureusetöö. <http://hdl.handle.net/10062/82640>.

Vare, Silvi. 2014. Lühendamise ja lühendsõnade fenomenist eesti keeles. *Keel ja Kirjandus* 5 (2014). 348–371. <https://doi.org/10.54013/kk678a2>.

Vihman jt 2022 = Vihman, Virve-Anneli, Kristiina Praakli, Maarja-Liisa Pilvik & Mari-Liis Korkus. 2022. Kas noored on inglise keelega 'obsessed'? Millest räägivad korpusandmed? *Philologia Estonica Tallinnensis* 7. 292- 322. <https://doi.org/10.22601/PET.2022.07.11>.

Vihman, Virve-Anneli, Maarja-Liisa Pilvik, Aive Mandel, Annika Kängsepp, Mari Aigro, Kadri Koreinik, Kristiina Praakli & Liina Lindström. 2023. Estonian Teen Language Corpus. <https://datadoi.ee/handle/33/596>

Ward, Wayne. 1989. Understanding Spontaneous Speech. *Speech and Natural Language: Proceedings of a Workshop*. Philadelphia 1989. <https://aclanthology.org/H89-1018.pdf>.

Summary: Variation and usage use of the particle *davai* in Estonian youth chat conversations

The purpose of this thesis was to investigate the occurrence of the particle *davai* in the chat conversations of Estonian youth. To achieve this aim, six research questions were posed:

- 1) in what forms does the particle *davai* appear in youth online conversations;
- 2) how frequently does the particle *davai* occur in youth online conversations;
- 3) what functions does the particle serve;
- 4) in what position does the particle appear within adjacency pairs;
- 5) in what position does the particle appear within a message;
- 6) with which sentence members does the particle occur most frequently?

The material for the thesis was drawn from the TeKE corpus, which represents the spoken and written language of Estonian teenagers. Written language data produced by young people aged 10 to 17 from various regions of Estonia and collected between 2019 and 2023 was used. In total, 110 conversations were analyzed.

The thesis consisted of three chapters. In the first chapter, the theoretical background was presented. Firstly, the nature of youth language was discussed. Then, an overview of netspeak and used terminology were given. Theoretical part was concluded with an overview of the particle articulation in Estonian, briefly bringing up its research history in Estonian linguistics. The second part included information about the material and methodology, with a description of the data origin and the method used in the research. In the final part, results of the research were brought up with an overview of the particle *davai* occurrence frequency and variations, as well as its function and location in adjacency pairs and messages.

Analysis of 110 conversations identified 26 cases where the particle appeared. In total, 22 people used the particle 59 times in its different variations. The most occurring form of the particle was the original form-based *davai*, which appeared 19 times. In the second place, in terms of frequency, was the word-cutting formed variation *dav*, occurring in 8 cases. In terms of function, the particle was mainly located in the second position in the adjacency pair, being a quick response to a topic initiated by the conversation partner. Usually, it was used as a

response to a question or marking an agreement. Less often, it was an initiator or a follow-up. As an initiator, the particle indicated the end of the conversation or an incitement to action. In the role of a follow-up, or in the third position, the particle had a neutral reaction to the answer received. The particle most often appeared alone in the message, accounting for about 44%. Circa 34% of the messages consist of the particle *davai* together with another particle. Based on the analysed data, it is argued that the particle *davai* appeared mainly in the role of the reaction particle.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Karina Matikainen,

1) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Partikli *davai* varieerumine ja kasutus Eesti noorte tsätivestlustes““, mille juhendaja on Andra Annuka-Loik, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2) annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

3) olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

4) kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Allkiri

Kuupäev